

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1936 kl. 12 m.

Utlåtande, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning.

För den granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, som åligger innevarande års riksdags bankoutskott, har utskottet tagit del av dels de allmänna protokoll och protokoll över låneärenden, som blivit förda hos fullmäktige i riksgäldskontoret från och med den 10 januari 1935, intill vilken dag ansvarsfrihet tillerkänts fullmäktige för deras i protokollet antecknade beslut och åtgärder, till och med den 9 januari 1936, dels den av riksdagens år 1935 församlade revisorer avgivna berättelsen om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1934—30 juni 1935, dels ock fullmäktiges med utskottets memorial nr 2 överlämnade, till 1936 års riksdag avgivna berättelse.

Sedan utskottet numera fullgjort sitt granskningsuppdrag, får utskottet avgiva berättelse över den verkställda granskningen.

1:o.

Upplåning mot skattkammarväxlar. *Revisorerna* hava under § 2 i sin förenämnda berättelse (sid. 27—28) erinrat, hurusom riksgäldskontoret i november 1934 påbörjat en ny form av upplåning mot skattkammarväxlar, nämligen genom infordrande av anbud medelst annons, av vilka anbud de med de lägsta diskontosatserna antagits. Dylika emissioner hade därefter regelbundet ägt rum varje månad till belopp, som för varje emission först utgjorde 15 miljoner kronor men sedermera höjdes till 20 miljoner kronor. Det sammanlagt utelöpande beloppet av dessa växlar, vilkas löptid vore 3 månader, utgjorde under senare halvåret 1935 60 miljoner kronor. De olika växelemmissionerna hade under budgetåret 1935/1936 försålts till ett diskonto, som — i genomsnitt för emission — utgjort högst 0.596 % och lägst 0.380 %.

Revisorerna framhålla vidare, att emissioner av ifrågavarande växlar ägt rum även vid tillfällen, då riksgäldskontoret haft betydande belopp inestående räntelösa på checkräkning i riksbanken, samt meddela i detta sammanhang vissa uppgifter över minimibehållningen under en var av månaderna januari—november 1935 å riksgäldskontorets checkräkning ävensom över behållningen å statsverkets checkräkning samma dagar.

Efter att hava erinrat, att statskontoret den 2 december 1935 — några dagar före december-emissionen av växlar — till riksgäldskontoret överlämnat 100 miljoner kronor, konstatera revisorerna,

»att riksgäldskontoret ansett sig böra verkställa upplåning, visserligen

efter lågt diskonto, även vid tillfällena, då behållningen å riksgäldskontorets checkräkning varit av sådan storlek, att det enligt revisorernas mening kunde ifrågasättas, om upplåning varit oundgängligen erforderlig».

Med anledning av revisorernas uttalande hava *fullmäktige i riksgäldskontoret* i skrivelse den 27 december 1935 — vilken skrivelse finnes intagen i anslutning till den tryckta revisionsberättelsen (sid. 30—31) — anfört följande:

»Såsom revisorerna framhållit, hava fullmäktige regelbundet varje månad från och med november 1934 infortrat anbud å tre månaders skattkammärväxlar, och vid samtliga tillfällena hava fullmäktige, även om riksgäldskontorets kassaställning i och för sig icke nödvändiggjort ifrågavarande upplåning, godkänt anbud intill det utbudna beloppet. Enligt fullmäktiges mening har det kontinuerliga utbudet av växlar varit ägnat att främja väx-larnas avsättning på fördelaktigast möjliga villkor.

Med avseende å den av revisorerna åberopade sammanställningen över behållningen å riksgäldskontorets och statsverkets checkräkningar i riksbanken, vilja fullmäktige framhålla, att då riksgäldskontoret icke äger disponera sistnämnda räkning för täckande av lånemedelsutgifter, behållningen å denna räkning saknar betydelse för bedömande av riksgäldskontorets lånebehov. Beloppet och tidpunkten för riksgäldskontorets upplåning måste givetvis främst bestämmas med hänsyn till de anspråk, som kunna beräknas komma att ställas på riksgäldskontoret för utbetalningar å lånebudgeten. Av synnerlig betydelse härutinnan är emellertid jämväl storleken och arten av de medel, som äro insatta i riksgäldskontoret mot uppsägning på kort tid, i främsta rummet statsverkets kassabehållningar. Fullmäktige hava här nedan sammanställt uppgifter å minimibehållningen å riksgäldskontorets checkräkning med uppgifter å riksgäldskontorets skuld för till förvaltning från statskontoret emottagna kassabehållningar, med angivande till- lika av beloppet utelöpande skattkammärväxlar.

Datum 1935	Behållning å riksgäldskontorets checkräkning	Riksgäldskontorets skuld till statskontoret för emottagna kassabehållningar	Utelöpande skattkammärväxlar
31/1	91.7	145.0	45.0
28/2	88.0	145.0	50.0
19/3	78.4	145.0	55.0
1/4	90.8	145.0	55.0
4/5	103.6	145.0	60.0
29/6	160.7	245.0	60.0
31/7	75.3	195.0	60.0
30/8	60.9	195.0	60.0
30/9	48.9	160.0	60.0
31/10	15.4	135.0	60.0
9/11	14.6	135.0	60.0

Uppenbart är, att behållningen å riksgäldskontorets checkräkning med hänsyn till eventuella uttag å statsverkets kassabehållningar måste hållas större än eljest vore erforderligt. Behållningen å checkräkningen understeg emellertid under år 1935 — liksom tidigare i regel varit fallet — avsevärt skulden för kassabehållningarna. Av sammanställningen framgår, att ett avbrott i eller en minskning av växelemissionerna visserligen varit möjlig under första halvåret 1935, men att en sådan åtgärd kunnat avse endast

en kortare tid. Vad angår den av revisorerna särskilt berörda växelemissionen i december 1935, vilken skedde några dagar efter det statskontoret insatt 100 miljoner kronor i riksgäldskontoret, vilja fullmäktige i detta sammanhang meddela, att fullmäktige av detta belopp disponerat 50 miljoner kronor för inlösen av vid slutet av samma månad förfallande statsskuldsoförbindelser. Å dessa förbindelser har ränta utgått efter en räntefot av $1\frac{1}{2}\%$, vilken avsevärt överstiger medeldiskontot å skattkammarväxlarna.»

Vad i detta ärende förekommit har utskottet, som funnit fullmäktiges förklaring tillfredsställande, allenast velat för riksdagen

omförmäla.

2:o.

Förvaring av riksdagshandlingar. Revisorerna hava under § 4 i sin förenämnda berättelse (sid. 28—29) gjort vissa uttalanden rörande förvaringen av riksdagshandlingar. I detta ärende kommer utskottet framdeles att till riksdagen avgiva särskilt utlåtande; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

3:o.

Åtgärder i fråga om riksbyggnaderna å Helgeandsholmen m. m. Enligt gällande reglementen för riksbanken och riksgäldskontoret äga fullmäktige i dessa båda verk att gemensamt bland annat vidtaga vissa åtgärder rörande riksbyggnaderna å Helgeandsholmen.

Gemensamma sammanträden mellan bemälda fullmäktige för utförande av ifrågavarande uppdrag hava, enligt vad utskottet inhämtat, ägt rum den 31 januari och den 25 april 1935, därvid behandlats frågor rörande trafiken å Riksgatan; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

4:o.

Protokoll och berättelser. Vad i revisorernas berättelse eljest blivit anfört har utskottet funnit icke vara av beskaffenhet att från utskottets sida påkalla något yttrande; och har utskottet vid granskning av fullmäktiges protokoll och berättelse ej funnit något förhållande, som ansetts böra föranleda någon anmälan eller hemställan; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

5:o.

Ansvarsfrihet. Revisorerna hava i sin berättelse anmält, att revisorerna för sin del tillstyrkte, att ansvarsfrihet måtte beviljas fullmäktige i riksgäldskontoret för den tid, revisionen omfattat.

I enlighet med föreskriften i § 4 av den för utskottet gällande instruktionen vill utskottet meddela, att med avseende på riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, granskningen omfattat, utskottet ej funnit anledning till erinran, samt att utskottet för sin del anser, att ansvarsfrihet bör beviljas fullmäktige.

Utskottet hemställer alltså,

att fullmäktige i riksgäldskontoret må tillerkännas ansvarsfrihet ej mindre för den av riksdagens år 1935 församlade revisorer granskade förvaltningen av riksgäldskontoret under tiden 1 juli 1934—30 juni 1935 än även för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1935 till och med den 9 januari innevarande år.

Stockholm den 13 mars 1936.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Lindgren**, *Ström* i Lidköping, *Ehrnberg*, *Berling*, *Nilsson* i Mölndal och *Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Leffler*, *Lovén*, *Paulsen*, *Andersson* i Falkenberg, *Carleson*, *Mattsson*, *Elmroth** och *Andersson* i Lindome.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.